

Der Spiegel: Τα διδάγματα του 1919 για το 2019

01/Jan/2019 10:30

Το 1919 ήταν μία τις μεγάλες, σημαντικές χρονιές της παγκόσμιας ιστορίας, ακόμα κι αν δεν συγκαταλέγεται στις ιστορικές χρονολογίες όπως το 1789 ή το 1945. Είχε μόλις τελειώσει ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος, η παγκόσμια τάξη είχε καταρρεύσει. Τέσσερις μεγάλες αυτοκρατορίες είχαν εξαφανιστεί: Η Γερμανική Αυτοκρατορία, η Αυστρο-Ουγγαρία, η Τσαρική Ρωσία και η Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Οπαλιός κόσμος ήταν σε ερείπια, αλλά παράλληλα νέες, μεγάλες ελπίδες φύτρωναν: Οι μπολσεβίκοι στη Ρωσία είχαν διατυπώσει μια νέα μαγική λέξη: το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση. Οι λαοί πρέπει να αποφασίζουν για τον εαυτό τους, σε ποιο κράτος επιθυμούν να ζήσουν. Ο Αμερικανός Πρόεδρος Γούντροου Ουίλσον συμφωνούσε με το σύνθημα και έγινε ο σούπερ σταρ της τότε πολιτικής, όπως και ο Μπαράκ Ομπάμα στην αρχή της θητείας του. Νέα κράτη δημιουργήθηκαν και πολλά έγιναν δημοκρατίες.

Το 1919, ο κόσμος είχε τη μεγάλη του ευκαιρία

Η χειραφέτηση ήταν επίσης ένα μεγάλο θέμα. Οι αποικίες της Γαλλίας και της Μεγάλης Βρετανίας είχαν στείλει στρατιώτες στην Ευρώπη, είχαν πληρώσει με υψηλά ποσά σε αίμα, ήθελαν να ανταμειφθούν με την ελευθερία τους. Στην Αμερική, οι έγχρωμοι πίεζαν για ισότητα. Καθώς οι άνδρες ήταν στον πόλεμο, οι γυναίκες στην πατρίδα έπρεπε να αναλάβουν άλλους ρόλους. Οι φεμινίστριες πίεζαν επίσης για ίσα δικαιώματα με νέα αυτοπεποίθηση.

Όλεσαυτές οι ελπίδες κατευθύνονταν στο Παρίσι. Στις 18 Ιανουαρίου 1919 ξεκίνησε η μεγάλη ειρηνευτική διάσκεψη. Όταν ο Πρόεδρος Ουίλσον έφτασε στη Γαλλική πρωτεύουσα, έγινε δεκτός με ενθουσιασμό στους δρόμους του Παρισιού. Ο Ουίλσον ήθελε να δημιουργήσει την Κοινωνία των Εθνών, έναν νέο μηχανισμό για την αιώνια ειρήνη. Τα κινήματα απελευθέρωσης και χειραφέτησης έστειλαν αντιπροσωπείες. Ο κόσμος είχε τη μεγάλη του ευκαιρία στις αρχές του 1919.

Ο Σουηδός συγγραφέας Περ Ολαφ Ενκβιστ, έγραψε για τότε μια φράση, ιδιαίτερα σημαντική: "Αν όλα είχαν αρχίσει τόσο καλά, πώς μπόρεσαν να τελειώσουν τόσο άσχημα;"

100 χρόνια αργότερα - φόβος αντί για ελπίδα

Το πρώτο σημαντικό αποτέλεσμα της Διάσκεψης των Παρισίων ήταν η Συνθήκη των Βερσαλλιών, η οποία υπεγράφη στις 28 Ιουνίου 1919. Η γερμανική αντιπροσωπεία την υπέγραψε απρόθυμα, καθώς οι όροι της συνθήκης καθιστούσαν τη ζωή δύσκολη για τη νεαρή γερμανική δημοκρατία, οικονομικά, αλλά πρωτίστως ψυχολογικά. Πολλοί Γερμανοί αισθάνθηκαν ταπεινωμένοι. Από τις Βερσαλίες, άνοιξε ένας δρόμος για την εμφάνιση του Χίτλερ, αλλά φυσικά δεν ήταν ο μόνος.

Το Αμερικανικό Κογκρέσο δεν επικύρωσε τη συνθήκη, οι ΗΠΑ δεν προσχώρησαν στην Κοινωνία των Εθνών. Η Ευρώπη απομακρύνθηκε σε μεγάλο βαθμό από τις δικές της δυνατότητες. Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '30, πολλές δημοκρατίες είχαν μετατραπεί σε αυταρχικά κράτη. Ούτε η χειραφέτηση για τους μαύρους Αμερικανούς, ούτε η ελευθερία για τις αποικίες.

Οι ελπίδες των Αράβων για ένα μεγάλο κράτος δεν καρποφόρησαν. Οι Βρετανοί και οι Γάλλοι διαίρεσαν τη Μέση Ανατολή σε ζώνες επιρροής, με συνέπειες που βλέπουμε μέχρι σήμερα.

Όλοιαυτοί οι άνθρωποι δεν γνώριζαν το μέλλον την παραμονή της Πρωτοχρονιάς του 1919. Θρηνούσαν τους νεκρούς, πεινούσαν, αντιμετώπιζαν την ισπανική γρίπη, ίσως να πίστευαν ότι κάτι θα μπορούσε να βελτιωθεί. Οι Γερμανοί ήλπιζαν για μια "Ουίλσονική ειρήνη", όπως έλεγαν εκείνη την εποχή, μια έντιμη ειρήνη, αλλά η πολιτική Ουίλσον απογοήτευσε πολλούς (όπως και του Ομπάμα υπό άλλες συνθήκες επίσης).

Εκατόχρονα αργότερα, ζούμε ακόμα σε έναν κόσμο που επηρεάζεται έντονα από τη Συνθήκη των Βερσαλλιών και τα άλλα συνέδρια μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Εξαγγέλθηκαν πολλά εκείνη τη στιγμή, αλλά ίσως γι' αυτό υπήρξαν λιγότερες ελπίδες ότι κάτι θα βελτιωθεί και περισσότεροι φόβοι ότι τα πράγματα θα επιδεινωθούν.

Άρα, οι πολιτικές μας επιθυμίες για το Νέο Έτος - παρά τις πολλές διαφορές από τότε μέχρι σήμερα, πηγάζουν ακόμη από τις συνέπειες του 1919 και μετά.

Πρώτον, οι νέες δημοκρατίες χρειάζονται βοήθεια, χρειάζονται καθοδήγηση. Στην Ευρώπη, αυτό δεν είναι πλέον θέμα για τους Αμερικανούς, αλλά για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ΕΕ ανέλαβε αυτό το καθήκον έναντι της Πολωνίας ή της Ουγγαρίας, αλλά όχι αποφασιστικά. Αυτό πρέπει να αλλάξει.

Δεύτερον, το φλερτ με αυταρχικές σκέψεις είναι επικίνδυνο. Πρέπει πάντα να θυμόμαστε ότι ένα αυταρχικό σύστημα, σύμφωνα με την εμπειρία της ιστορίας, έχει μια πολύ μεγαλύτερη συγγένεια με τον πόλεμο, ειδικά με έναν μεγάλο πόλεμο, από μια φιλελεύθερη δημοκρατία.

Τρίτον, η Αμερική είναι απαραίτητη. Το 1919, ίσως, υπήρχε η ευκαιρία να δημιουργηθεί μια μεγάλη Δύση, με τη Γερμανία, με τις άλλες νέες δημοκρατίες, υπό αμερικανική ηγεσία. Η ιστορία θα ήταν διαφορετική. Στους καιρούς μας, η Δύση δέχεται έντονη πρόκληση από τα αυταρχικά καθεστώτα. Η Δύση χρειάζεται ενότητα και ισχυρή Ευρώπη που ενδιαφέρεται για την Ευρώπη για να επιβιώσει.

Εάν οι επιθυμίες αυτές εκπληρωθούν, αυτό που άρχισε καλά θα καταλήξει καλά. Με αυτό το

σκεπτικό, σας ευχόμαστε ένα ευτυχισμένο νέο έτος, ένα υπέροχο 2019.

ΠΗΓΗ: ΑΠΕ - ΜΠΕ

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)